



Arkivverket
PB. 4013 Ullevål Stadion
0806 OSLO

Dykkar ref:

Dykkar dato:

Vår ref:

20/643/ AVA

Dato:

25.03.2024

Sluttrapport for arkivutviklingsprosjektet «Bevaringsplan for private arkiv i Møre og Romsdal»

Søknad og formål

Det vart søkt om prosjektmidlar hausten 2020, noko som vart innvilga i desember same år. Formålet med prosjektet var formulert slik: å utarbeide ein ny bevaringsplan for privatarkiv som omfattar IKA Møre og Romsdal (IKAMR), Nordmøre museum, Romsdalsmuseet og Musea på Sunnmøre. Planen skal gjelde for arkiv fram til dagens arkivskaping, peike på framtidige bevaringsmål og gi klare føringar for innsamling, bevaring og tilgjengeleggjering av analoge og digitale privatarkiv i fylket.

Det vart stilt desse måla for prosjektet:

- Kartlegging av bevarte privatarkiv som grunnlag for bestandsanalysen. Kartlegginga ma omfatte arkivskapar/arkiv, omfang, tidsperiode, ordningsgrad og tilgjengeleggjering
- Systematisering og oppdatering av samfunnsanalysen
- Drøfting av bevaringskriterier: kva kjenneteiknar viktig samfunnsdokumentasjon?
- Utarbeide planar for innsamling og bevaring i institusjonane

Budsjettet for prosjektet var kr. 400 000. fordelt med kr. 200 000 som eigeninnsats frå IKAMR og Kr. 200 000 frå Arkivverket.

Tidsramma for planen var opphavleg januar – november 2021, men på grunn av covid-restriksjonar vart arbeidet utsett til 2023.

Gjennomføring

Prosjektet vart starta opp i juni 2022. Det vart sett saman ei prosjektgruppa med desse medlemene: Kenneth Staurset Fåne (Romsdalsmuseet), Stein Arne Fauske (Viti), Stein Ryther og Berit Johanne Vorpbukta (Nordmørmusea), Stina Aasen Lødemel og Stine Hovdenakk (Nynorsk kultursentrum Aasantunet), Åsta Vadset (IKAMR) og Gudmund Valderhaug (engasjert av IKAMR som prosjektleiar). Prosjektet vart avslutta i januar 2024. Prosjektgruppa har til saman hatt 5 fysiske og digitale møte.

Metodikk

Prosjektet har gjennomført to kartleggingar: Den eine gir oversyn over nærings- og organisasjonslivet i fylket; den andre kva arkivførekomstar¹ som er bevarte i arkiv, museum, kommunar, historielag og ev. andre aktørar.

Formålet med kartlegginga av verksemder og organisasjonar var å få oversyn over aktivitetar som har vore, eller er, viktige for lokalsamfunn, regionar eller fylket som heilskap, og som difor bør dokumenterast ved innsamling av arkiv. Når dette oversynet blir samanlikna med kartlegginga av bevarte arkivførekomstar, kan vi sjå kva slags aktivitet som ikkje er dokumentert i samlingane og difor bør prioriterast i innsamlings- og bevaringsarbeidet framover.

I kartlegginga av verksemder og organisasjonar har vi tatt utgangspunkt i *Arkivverkets bevaringsplan for privatarkiv (2020)*, og med nokre mindre tilpassingar følgd denne. Kategoriar, og følgjer vi denne inndelinga. Dei kategoriane vi har nytta er landbruk, fiske og fangst, bergverk, industri, kraft vassforsyning og renovasjon, bygg og anlegg, varehandel, transport og lagring, reiseliv, overnatting og servering, media og kommunikasjon, finansiering og forsikring, bustad og lokalmiljø, utdanning og forskning, helse og sosial, kultur og kunst, tru og livssyn, idrett og fritid, arbeidslivsorganisasjonar, barne- og ungdomsorganisasjonar, frivilligheit og legat, mangfald og inkludering, natur- og miljøvern, politiske organisasjonar og anna tenesteyting.

Kartlegginga er gir oversyn over verksemder og organisasjonar som var aktive ca. 1950 og i dag (2023). Årsaka til denne avgrensinga var at tidsramma for prosjektet gjorde det naudsynt å konsentrere seg om nokre få, lett tilgjengelege kjelder. Vi valde tre: bokverket *Det norske næringsliv. Møre og Romsdal (1953)* som gir eit breitt oversyn over verksemder i fylket, opplysningar frå offentleg statistikk publisert på Statistisk sentralbyrå sin nettstad, og aktuelle registreringar i Brønnøysundregistra. Vi har òg nytta einskilde verksemder sine nettstader når det har vore naudsynt å hente inn supplerande opplysningar.

Sommaren 2022 vart det utarbeida kartleggingsskjema for registrering av bevarte privatarkiv. Kartlegginga vart gjennomført frå hausten 2022 til sommaren 2023. Det vart sendt ut kartleggingsskjema til musea, Aasantunet, IKAMR, kommunar som står utanfor privatarkivordninga ved IKAMR, Smøla lokalhistoriske arkiv og 39 historielag. Kartleggingsskjemaet inneheldt rubrikkar for registrering av arkiva: opplysningar om arkivskapar, start- og sluttår for arkivet, omfang i hyllemeter, opphavskommune, arkivskapartype og samfunnskategori. Det var fem val for arkivskapartype: Bedrift, organisasjon, institusjon, person og samling.

Kartlegginga var avgrensa til å registrere arkivnivået, og ikkje kva seriar arkiva inneheld. Det var to grunnar til dette. Den eine var at mange av arkiva ved institusjonane berre er registrert på arkivnivå, dei er ikkje ordna og katalogisert. Den andre var at tidsbruken ved ei meir omfattande kartlegging

¹ Vi nyttar omgrepet «arkivførekomst» fordi ein stor del av den bevarte arkivbestanden berre er fragment av dei opphavlege arkiva, t.d. ei møtebok, ein ringperm med korrespondanse eller ein rekneskapsprotokoll som tilfeldigvis har blitt bevart medan resten av arkivet kan ha gått tapt. Omgrepet kan såleis vise både til eit arkivfragment eller til eit arkiv som er bevart som heilskap.

ville bli mangedobla, både i registrerings- og analysearbeidet, noko prosjektet ikkje hadde ressursar til. Ei negativ følgje av denne avgrensinga er at det i visse høve kan vere vanskeleg å avgjere om eit registrert arkiv er (meir eller mindre) komplett eller berre eit fragment.

Det kom inn svar frå 32 einingar: Regionmusea inkl. avdelingar, Aasentunet, IKAMR, Smøla lokalhistoriske arkiv, tre kommunar og 15 historielag. Arkivsamlinga ved Gamle Kvernes bygdemuseum, som er ein del av Nordmørsmusea, var nedpakka ved kartlegginga og er difor ikkje registrert. Fleirtalet av dei historielaga som svara, rapporterte at dei ikkje oppbevarte arkiv; dei andre hadde relativt små samlingar. På grunn av knappe ressursar var det ikkje mogleg å gjennomføre ein purrerunde eller å oppsøke einskilde historielag. Men basert på dei kartleggingsskjemaa som har kome inn frå historielaga, er det ingen grunn til å tru at data frå dei laga som ikkje har svara vil endre hovudfunna i kartlegginga.

Det vart totalt registrert 1968 hyllemeter arkiv, fordelt på 3222 arkivførekomstar i dei kartleggingsskjemaa som kom inn. Tabellane nedanfor gir oversyn over funna i kartlegginga.

Tabell 1. Arkivbestand ved bevaringsstadane: tal på arkivførekomstar og hyllemeter totalt

Bevaringsstad	Arkiv, tal	Arkiv, hm	Institusjon	Arkiv, tal	Arkiv, hm
Haram kulturhistoriske lag	10	11,9	IKAMR	1195	767,3
Nordmøre historielag	33	20,5	Nordmørmusea, Kristiansund	431	44,3
Nordmørmusea, Smøla	5	38,6	Nordmørmusea, Sunndal	12	22,9
Nordmørmusea, Surnadal	3	12,8	Nordmørmusea, Tingvoll	5	36,6
Romsdalsmuseet	877	790,0	Smøla lokalhistoriske arkiv	274	41,6
Sula kommune	64	3,3	Surnadal kommune	3	2,0
Sykkylven kommune	4	2,2	Viti	93	106,3
Ørsta kommune	88	16,6	Aasentunet	16	52,5

Tabell 2. Bevarte arkivførekomstar fordelt på arkivskapartype²

Bevaringsstad	Bedrift		Organisasjon		Person		Institusjon		Samling	
	Arkiv	Hm	Arkiv	Hm	Arkiv	Hm	Arkiv	Hm	Arkiv	Hm
Haram kulturhistoriske lag	2	5,6	8	6,3	0	0	0	0	0	0
IKAMR	144	195,7	904	505	64	4,5	24	14,5	8	47,6
Nordmøre historielag	2	0,1	9	6,3	1	0,01	1	1,2	20	12,9
Nordmørmusea, Kristiansund	64	20,0	25	2,7	56	0,8	31	1,0	228	19,8
Nordmørmusea, Smøla	0	0	0	0	0	0	5	38,6	0	0
Nordmørmusea, Sunndal	4	1,2	8	1,0	7	2,2	4	8,5	0	0
Nordmørmusea, Surnadal	0	0	0	0	3	12,8	0	0	0	0
Nordmørmusea, Tingvoll	2	34	1	0,6	0	0	0	0	2	2,0
Romsdalsmuseet	211	0	289	0	217	0	14	0	116	0
Smøla lokalhistoriske arkiv	45	13	204	52	4	0,4	0	0	20	1,9
Sula kommune	1	0,01	3	0,3	3	0,1	3	0,6	41	2,3
Surnadal kommune	0	0	3	2,0	0	0	0	0	0	0
Sykkylven kommune	0	0	3	1,2	1	1,0	0	0	0	0
Viti	25	34,0	30	28,4	17	14,0	6	10,3	12	19,6
Ørsta kommune	10	1,6	76	14,9	0	0	0	0	1	0,1
Aasentunet	0	0	3	5,2	6	25,0	2	0,7	5	21,6
Sum	510	305,21	1566	625,9	379	53,3	90	75,4	453	127,8

Tabell 3. Registrerte arkivførekomstar fordelt på samfunnskategori

Samfunnskategori	Arkivtal	Samfunnskategori	Arkivtal
Landbruk	84	Media og kommunikasjon	25
Fiske og fangst	124	Finansiering og forsikring	55
Bergverk	3	Bustad og lokalmiljø	50
Industri – næringsmiddel og drikkevarer	48	Utdanning og forskning	130
Industri – tekstil, klede og lærvarer	14	Helse og sosial	228
Industri – trelast, trevarer, papir og papirvarer	15	Kultur og kunst	254
Industri – ikkje-metallhaldige produkt	2	Tru og livssyn	161
Industri – elektriske, elektroniske og optiske produkt	3	Idrett og fritid	180
Industri – transportmiddel og maskinar	30	Arbeidslivsorganisasjonar	210
Industri – møbelproduksjon	8	Barne- og ungdomsorganisasjonar	200
Industri – annan industri	10	Frivillighet og legat	177
Kraft, vassforsyning og renovasjon	26	Mangfald og inkludering	10
Bygg og anlegg	18	Natur- og miljøvern	4
Varehandel	122	Politiske organisasjonar	142
Transport og lagring	51	Anna tenesteyting	37
Reiseliv, overnatting og servering	44		

² Av praktiske årsaker kunne ikkje Romsdalsmuseet rapporterte hyllemetertal for dei einsskille arkivførekomstane. Hyllemetersummen for dei einsskille arkivskapartypene er såleis ikkje fullstendig.

Bevaringsstatus og dokumentasjonsmål

Med dei to kartleggingane som utgangspunkt har prosjektet beskrive utviklingstrekk ved nærings- og organisasjonslivet, bevaringsstatus og dokumentasjonsmål innanfor dei einiskilde samfunnskategoriane. Desse dannar grunnlaget for ein *tiltaksplan for privatarkivarbeidet i Møre og Romsdal 2024-2027*. Denne planen inneheld ulike tiltak som bør gjennomførast i planperioden (t.d. ta inn eit arbeid, kontakte verksemdar eller organisasjonar som å etablere samarbeid) og kven som skal gjennomføre tiltaket (privatarkivkoordinator, institusjonar eller privatarkivnettverket som kollektiv). Tiltaksplanen skal reviderast i 2027.

Særlege utfordringar

Det blir peika på fire særlege utfordringar i bevaringsarbeidet:

- Bevaring av personopplysningar i private arkiv, sett på bakgrunn av bestemmelsane i personvernforordninga (GDPR): Her trengst det ei rutinebeskriving for behandling av slike opplysningar.
- Bevaring av digitalt skapte privatarkiv: Det finst i dag ikkje tilgjengelege ressursar til denne oppgåva, men slike bør kome på plass i løpet av planperioden.
- Behovet for ei felles ordningsteneste og fellesmagasin.
- Styrking av koordinatorfunksjonen.

Tilrådingar

Prosjektgrunna har vidare gitt to tilrådingar til fylkeskommunen og institusjonane:

- Det blir sett i gang arbeid med å greie ut korleis ei felles ordningsteneste og eit ev. fellesmagasin kan organiserast og finansierast. Ei slik utgreiing kan med fordel òg drøfte og ta stilling til korleis arbeidet med bevaring av digitalt skapte privatarkiv skal gjennomførast. Vi finn det naturleg at Møre og Romsdal fylkeskommune i samarbeid med IKAMR tar ansvar for utgreiinga, og at musea deltar i arbeidet.
- Privatarkivnettverket i Møre og Romsdal har dei siste åra hatt ei svært positiv utvikling. Samarbeid og samhandling har ført til at bevaringsarbeidet har blitt styrke både kvantitativt og kvalitativt. Dette har samstundes ført til at koordinator ved IKAMR har fått fleire og større oppgåver. Det er difor nødvendig å styrke koordinatorfunksjonen, i første rekkje ved auke av det fylkeskommunale tilskotet.

Økonomi

Budsjett

Inntekter Arkivutviklingsmidler 200 000,-	
Budsjett utgifter	Søknad
Lønn	350 000,-
Reiser	25 000,-
Administrasjon	25 000,-
Sum	400 000,-
Budsjetterte inntekter	
Prosjektstøtte Arkivutviklingsmidler	200 000,-
Egeninnsats IKAMR/Privatarkiv	200 000,-
Sum	400 000,-

Regnskap

Utgifter	
Timer innleie	191 449,-
Reiseutgifter	1 995,-
Egeninnsats privatarkivar/museer/koordinering med mer	174 782
Administrasjon regnskap/lønn-egeninnstas gjennom egne ressurser	25 000,-
Rest på fond pr 01.01.2024	6 774,-
Sum	400 000,-
Inntekter	
Arkivutviklingsmidler	200 000,-
Egeninnsats IKAMR Privatarkiv/museer	200 000,-
Sum Inntekter	400 000,-

Vi gjer merksam på at resterende midlar vert brukt til rapportskriving og formidling i 2024. Vi ser på prosjektet som avslutta, også økonomirapporteringa.

Avslutning

Vi takkar for tildelinga og er glade for at vi saman har fått utarbeida eit felles plandokument for privatarkivarbeidet i Møre og Romsdal.

Plandokumentet er no til eit siste oversyn hjå prosjektgruppa etter at grafisk utforming akkurat er ferdigstilt. Det vert tilgjengeleggjort på IKAMR si nettside rett over påske.



Prosjektet vart starta opp i juni 2022. Det vart sett saman ei prosjektgruppe med desse medlemene: Kenneth Staurset Fåne (Romsdalsmuseet), Stein Arne Fauske (Viti), Stein Ryther og Berit Johanne Vorpbuk (Nordmørsmusea), Stina Aasen Lødemel og Stine Hovdenakk (Nynorsk kultursentrum Aasantunet), Åsta Vadset (IKAMR) og Gudmund Valderhaug (engasjert av IKAMR som prosjektleiar). Prosjektet vart avslutta i januar 2024. Dette bildet er frå siste møtet i prosjektgruppa der også Torgeir Brun, frå ABM-avdelinga i Møre og Romsdal fylkeskommune, deltok. Foto: Piotr Cabaj, SEDAK / IKAMR.

Prosjektrapport utarbeida av Gudmund Valderhaug.

Helsing

Åsta Vadset
rådgjevar, private arkiv
asta.vadset@ikamr.no
406 18 600



Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til:

Arkivverket

Vedlegg:

Revisjonsmelding - årsmelding og rekneskap 2023 - signert	1375211	25.03.2024
Sak 06_23 A Revisjonsmelding	1375212	25.03.2024
Sak 06_23 B Årsmelding og rekneskap 2022	1375213	25.03.2024
Uavhengig revisors beretning 2023 - Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS	1375214	25.03.2024